

ретельного обдумування ситуації розвиває логічне мислення учнів, вміння наводити аргументи і контраргументи, переконувати співрозмовника. Рольова гра формує, розвиває та удосконалює мовленнєві вміння і навички в умовних ситуаціях, які максимально наближені до обставин реального спілкування.

Таким чином, розігрування конкретної життєвої ситуації за ролями допоможе учням виробити власне ставлення до неї, набути досвіду, гра сприяє розвитку уяви і навичок критичного мислення, вміння знаходити й розглядати альтернативні можливості дій, співчувати іншим.

Література

1. Бойко І.І. Методика проведення рольової гри як засобу активізації пізнавальної діяльності учнів на уроці: практичний poradnik / І.І. Бойко, Ю.С. Толочкін. – Житомир : ЖОШПО, 2009. – 60 с.
2. Дубич К. Місце рольової гри в навчально-виховному процесі / К.Дубич // Нова педагогічна думка. — 2003. – № 1–2. – С. 12–13.
3. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі: Навчально методичний посібник / Л.В. Коваль – К. : Видавництво «Початкова школа», 2006. – 226 с.
4. Федорчук Е.І. Сучасні педагогічні технології : Навч.-метод. посіб. / Е.І. Федорчук. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2006. – 212 с.

УДК 372.881

Ярошук Олена Іванівна, магістр спеціальності
«Початкова освіта», Мукачівський державний університет
Наковий керівник - канд. пед. наук, доцент Швардак М. В.

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Досягнення творчого рівня розвитку особистості можна вважати найвищим результатом будь-якої педагогічної технології. Але існують технології, в яких розвиток творчих здібностей є пріоритетною метою. Серед них чільне місце посідає теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ), яка ефективно сприяє розвитку технічної творчості загалом і творчої особливості зокрема. Система навчання ТРВЗ охоплює всі вікові категорії, починаючи з дитячого садка. Дитина, що володіє методами ТРВЗ, намагається розв'язати проблему, яка постала перед нею, без використання сили. ТРВЗ – це методологія пошуку нових рішень, вона дає стабільні позитивні результати, що не впливають на психіку дитини негативно. Створена вона в 1946р. російським ученим дослідником, письменником-фантастом Генріхом Альтшуллером.

Технологію Альтшуллера протягом тривалого часу з успіхом використовували у роботі з дітьми на станціях юних техніків, де і з'явилася її друга частина творча педагогіка, а загалом і новий розділ ТРВЗ – теорія розвитку творчої особистості.

Нині ТРВЗ успішно розвивається в навчальних закладах Києва, Полтави, Харкова, Рівного та інших міст України. Як точна наука, теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ) має свою галузь дослідження і відповідний інструментарій. Виявлено, що у багатьох дослідженнях процесу творчості висловлюються різні думки щодо ролі й місця інтуїції. Одні вчені намагаються підкреслити чи навіть абсолютизувати її провідну роль, інші – заперечують вплив інтуїції, зосереджуючись на логічних елементах творчого процесу.

Результати психолого-педагогічних досліджень свідчать, що коли дитині 3-6 років, її творча уява, фантазія сягають найвищого розвитку. Та якщо три-чотирирічний малюк мислить нестандартно, часом навіть інтуїтивно, то згодом ця здатність зникає оскільки дітей вчать сприймати вже готове, всіма доведене. На жаль, навіть молодші школярі настільки пригноблені стереотипами мислення, що їх уже неможливо навчити грамотно, творчо мислити. Саме для того, щоб творче мислення не зникло, а навпаки, розвивалося слід широко використовувати на уроках і у позаурочний час технологію розвитку творчої особистості.

Здійснивши аналіз психолого-педагогічної літератури, ми прийшли до висновку, що використання методики ТРВЗ дозволяє розвинути:

- творчу уяву (через нестандартний погляд на систему, подолання психологічної інерції, через емпатію та використання методів фантазування);
- пам'ять і увагу (через систему спеціальних ігор з використанням методу асоціації і синектики);
- мовлення (через пальчикові ігри, ігри зі словом і звуком, методи складання казок через схеми або моделювання);
- логічне мислення, просторову уяву (через методи, які ґрунтуються на системному підході, розвиваючі ігри);
- комунікативні якості через психотехнічні ігри і театралізацію);
- координацію і дрібну моторику рук (ігри, тренінги, пантоміми).

Розвиток творчої особистості потребує впровадження нових дидактичних методичних засобів, що допомагають моделювати навчально-виховний процес, виходячи з поставленої мети. Для створення продуктивного навчального середовища вчитель організовує роботу з учнями за такими напрямками:

- створення позитивної атмосфери на уроці;
- оптимізація пам'яті, мислення, уваги;
- індивідуалізація та диференціація процесу навчання;
- обґрунтований добір форми, методів, прийомів роботи.

Застосування технології ТРВЗ у навчанні й вихованні дітей сприяє розвитку в них потреби у творчості. Цю базисну особистісну потребу необхідно задовольнити з раннього віку. Врахування бажань і потреб дитини є умовою підвищення ефективності і освітнього процесу. Проблема школи, її головне завдання – формувати цільові мотиви, що дають змогу прищеплювати навички, завдяки яким людина самостійно керуватиме своєю пізнавальною активністю. Необхідно, щоб учні оволоділи цією технологією. Як показують дослідження, лише у 13% учнів формуються цільові установи на виявлення нового, раніше невідомого, а в решти механічне запам'ятовування текстів. Практика доводить, що технологія ТРВЗ дає змогу отримати достатньо високий результат у розвитку креативної особистості за умови дотримання дидактичних принципів.

Наш досвід свідчить, що лише спільними зусиллями педагогів, батьків, при правильному застосуванні методів ТРВЗ, можна досягти позитивних результатів у вихованні творчої особистості.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>